

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวโดยสรุป ถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย
สรุปผลการวิจัย และขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครู ต่อการนิเทศงานวิชาการภายใต้
โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน
ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช่ในงานวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 140 คน ซึ่งประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่
และ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่/ผู้ช่วยครูใหญ่ ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน
ที่อยู่ในโครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 12 โรงเรียน เป็นประชากร
จำนวน 24 คน
 - 1.2 ครู ได้แก่ หัวหน้าหมวดวิชาทุกหมวด ของโรงเรียนใน
โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน
ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 12 โรงเรียน เป็นประชากร
จำนวน 116 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับ
การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เขตการศึกษา ขนาดของโรงเรียน เพศ อายุ อายุราชการ และ วุฒิการศึกษา โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check -list)

ส่วนที่ 2 แบบวัดความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) โดยมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

เครื่องมือศึกษาความเข้าใจนี้ สร้างขึ้นโดย ศึกษา ค้นคว้า หลักการ ทฤษฎี แนวคิดจากเอกสาร บทความ และจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของเขตการศึกษาทุกเขต แล้วจึงนำมาวิเคราะห์เพื่อหากรอบการวิจัย และใช้เป็นกรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย จากนั้นจึงนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบ แล้วจึงนำมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแก้ไขและให้คำแนะนำ หลังจากปรับปรุงแล้วจึงนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครู ที่ไม่ได้เป็นประชากรในการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) จำนวน 30 ฉบับ ปรากฏว่า เครื่องมือวิจัยนี้มีความเชื่อมั่น 0.70

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งเครื่องมือวิจัยทางไปรษณีย์ และเดินทางไปเก็บรวบรวมเครื่องมือด้วยตนเองทุกเขตการศึกษา ปรากฏว่าได้รับกลับคืนและสมบูรณ์รวมทั้งสิ้น 140 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนมาตรฐาน (T-Score)

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหาร ส่วนใหญ่อยู่ในเขตการศึกษา 12 และเขตการศึกษา 9 อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มากที่สุด เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป และมีอายุราชการ 21 ปีขึ้นไป วุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี

1.2 ครู ส่วนใหญ่อยู่ในเขตการศึกษา 12 และเขตการศึกษา 9 อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มากที่สุด เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี และมีอายุราชการ ระหว่าง 6-10 ปี วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี

ส่วนที่ 2 ความเข้าใจต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ของผู้บริหาร และครู จากการวิเคราะห์ความเข้าใจ พอสรุปผลได้ว่า

2.1 ผู้บริหารและครู ส่วนใหญ่มีความเข้าใจต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก แต่ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ความเข้าใจของผู้บริหารและครู ต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จากการวิเคราะห์ความเข้าใจ ทั้ง 7 ด้าน โดยจำแนกตามตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน อายุ อายุราชการ และ วุฒิการศึกษา สรุปผลได้ดังนี้

2.2.1 ความเข้าใจของผู้บริหารและครู ต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้บริหารมีความเข้าใจมากกว่าเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านแนวทางในการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ครูมีความเข้าใจมากกว่า

2.2.2 ความเข้าใจของผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ/ อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่ และผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ) ต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

พบว่า ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมีความเข้าใจมากกว่า ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่ ในทุกด้าน

2.2.3 ความเข้าใจของผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่ ต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวม โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษ มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่โรงเรียนขนาดเล็กมีความเข้าใจมากกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษ ตามลำดับ

จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ที่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี และ 45 ปีขึ้นไป มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี และ 35-39 ปี มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ผู้ที่มีช่วงอายุระหว่าง 25-29 ปี มีความเข้าใจมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ รองลงมา ได้แก่ อายุ 45 ปีขึ้นไป 30-34 ปี และ 35-39 ปี ตามลำดับ

จำแนกตามอายุราชการ พบว่า ผู้ที่มีอายุราชการระหว่าง 16-20 ปี มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีอายุราชการช่วงเวลาอื่นมีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ผู้ที่มีอายุราชการ ระหว่าง 16-20 ปี มีความเข้าใจมากกว่าผู้ที่มีอายุราชการช่วงอื่น ๆ รองลงมา ได้แก่ อายุราชการระหว่าง 6-10 ปี 21 ปีขึ้นไป และ 11-15 ปี ตามลำดับ

จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีความเข้าใจมากกว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้าน กิจกรรมการนิเทศ และค่านักงะของผู้นิเทศ

2.2.4 ความเข้าใจของผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการของโรงเรียนทุกขนาด มีความเข้าใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยที่โรงเรียนขนาดกลาง มีความเข้าใจมากกว่าขนาดอื่น ๆ รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก ตามลำดับ

จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการทุกช่วงอายุ มีความเข้าใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยที่ผู้ที่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี มีความเข้าใจมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ รองลงมา ได้แก่ อายุระหว่าง 35-39 ปี อายุ 40-44 ปี อายุ 45 ปีขึ้นไป และอายุ 30-34 ปี ตามลำดับ

จำแนกตามอายุราชการ พบว่า ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการทุกช่วงอายุราชการ มีความเข้าใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยที่ผู้ที่มีอายุราชการระหว่าง 6-10 ปี มีความเข้าใจมากกว่าผู้ที่มีอายุราชการช่วงอื่น ๆ รองลงมา ได้แก่ อายุราชการ 1-5 ปี อายุราชการ 21 ปีขึ้นไป และอายุราชการ 11-15 ปี กับอายุราชการ 16-20 ปี ซึ่งมีความเข้าใจอยู่ในอันดับเดียวกัน ตามลำดับ

จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการทั้งวุฒิกการศึกษา ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท มีความเข้าใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยที่เมื่อจำแนกตามตำแหน่งแล้ว ผู้ที่มีวุฒิกศึกษาระดับปริญญาโทมีความเข้าใจมากกว่า ยกเว้น ตำแหน่งนักกิจกรรมการนิเทศ ทักษะของผู้นิเทศ และ การนิเทศแบบคลินิก

2.2.5 ความเข้าใจของครูคอกการนิเทศงานวิชาการ
ภายในโรงเรียน

จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดอื่น ๆ มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความเข้าใจมากกว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดอื่น ๆ รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง ตามลำดับ

จำแนกตามอายุ พบว่า ครูที่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี 25-29 ปี และ 30-34 ปี มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีอายุระหว่าง 35-39 ปี 40-44 ปี และ 45 ปีขึ้นไป มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ผู้ที่มีอายุ

20-24 ปี มีความเข้าใจมากกว่าผู้ที่ที่มีอายุช่วงอื่น ๆ รองลงมา ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 25-29 ปี อายุ 30-34 ปี อายุ 45 ปีขึ้นไป อายุ 35-39 ปี และอายุ 40-44 ปี ตามลำดับ

จำแนกตามอายุราชการ พบว่า ครูที่มีอายุราชการระหว่าง 6-10 ปี มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีอายุราชการในช่วงอื่น ๆ มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ผู้ที่มีอายุราชการระหว่าง 6-10 ปี มีความเข้าใจมากกว่าผู้ที่มีอายุราชการช่วงอื่น ๆ รองลงมา ได้แก่ อายุราชการ 21 ปีขึ้นไป อายุราชการ 11-15 ปี อายุราชการ 1-5 ปี และอายุราชการ 16-20 ปี ตามลำดับ

จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีความเข้าใจสูงกว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

ความเข้าใจต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารและครู

1. ความเข้าใจของผู้บริหารและครูต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูมีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาความเข้าใจระหว่าง ผู้บริหารและครู ปรากฏว่า ผู้บริหารมีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก แต่ครูมีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ผู้บริหารมีความเข้าใจมากกว่าครูเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านแนวทางในการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน คล้ายกันในระดับประถมศึกษาซึ่ง วรวิฑู วชิรกิจโกศล (2529 : 9) และ รศิทร สุภิรัตน์ (2528 : 9) ที่พบว่า ผู้บริหารมีความเข้าใจต่อการนิเทศการศึกษามากกว่าครูเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการประเมินผลทางการนิเทศการศึกษา มีความเข้าใจไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีโอกาสที่จะได้รับการอบรม สัมมนา และอื่น ๆ ที่เป็นการเพิ่มพูนความรู้มากกว่าครู เพราะผู้บริหารเป็น

ผู้นำในระดับโรงเรียน ย่อมจะคงรับรู้อะไรและเข้าใจมากกว่า เพื่อที่จะดำเนินงานได้ถูกต้องตรงตามนโยบายที่วางไว้ จึงอาจจะเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้บริหารมีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวมากกว่าครู

2. ความเข้าใจของผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่ และ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ) จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งหมดมีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยที่ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมีความเข้าใจมากกว่า ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่ ทุกคน จากผลการวิจัยดังกล่าว อาจจะเนื่องมาจากว่า ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการนั้นคือผู้ที่รับผิดชอบทางด้านวิชาการโดยเฉพาะ จึงเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ทั้งทางนโยบาย การบริหาร และด้านวิชาการ โดยเฉพาะ พรอม ๆ กันทั้งสองทางจึงน่าจะต้องมีความเข้าใจดีกว่า ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่ ซึ่งงานวิชาการเป็นเพียงงานที่สำคัญงานหนึ่งจากหลาย ๆ งานเท่านั้น ดังที่ วไลโรจน์ บุญสวัสดิ์ (2520 : 63) กล่าวไว้ว่า "การจัดการศึกษาหรือกระบวนการบริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ปัญหาหลายประการที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องแก้ไข และปรับปรุงให้ได้ตามวิสัยประสงค์ และเป้าหมายในการจัดโรงเรียนมัธยมมากที่สุด งานบริหารโรงเรียนแบ่งออกเป็นหลายด้าน ได้แก่ งานด้านวิชาการ บุคลากร อาคารสถานที่ งานธุรการ การเงิน บริหาร กิจการนักเรียน และงานที่เกี่ยวกับชุมชน แต่งานที่สำคัญที่สุดของโรงเรียน คือ งานบริหารทางด้านวิชาการที่ผู้บริหารต้องเอาใจใส่มากกว่าด้านอื่น ๆ " ด้วยเหตุนี้ ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่ ต้องรับผิดชอบในหลาย ๆ ด้าน ต่างกับ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการที่รับผิดชอบด้านวิชาการโดยเฉพาะ เพราะฉะนั้น ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการจึงควรจะต้องมีความเข้าใจในด้านการศึกษามากกว่า ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่ ดังที่กล่าวแล้ว

3. ความเข้าใจของผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่) ต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

3.1 จำนวนความขนาดของโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยที่โรงเรียนขนาดเล็กมีความเข้าใจมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และโรงเรียนขนาดกลาง มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง

โดยที่โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีความเข้าใจมากกว่า ในกรณีที่โรงเรียนขนาดเล็ก มีความเข้าใจมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษร มงคล (2528 : 408) ที่กล่าวว่า "โรงเรียนขนาดเล็กโดยสภาพทั่วไปมีบุคลากรน้อย ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องทำหน้าที่นี้เทศด้วยตนเอง" ด้วยเหตุที่ผู้บริหารซึ่งมีความเข้าใจ ที่อยู่แล้ว และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ย่อมบรรลุผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็กย่อมมีความเข้าใจมากกว่าโรงเรียนขนาดอื่น

3.2 จำแนกตามอายุ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ/ อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่) พบว่า ผู้บริหารที่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี และอายุ 45 ปีขึ้นไป มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ใกล้เคียงกันที่สุด ส่วนผู้บริหารที่มีอายุระหว่าง 30-34 ปี และ 35-39 ปี มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับงานวิจัย ของ อุทัย สร้อยสุข (2518 : ข) ที่พบว่า อาจารย์ใหญ่ที่มีอายุ 25-34 ปี มีความเข้าใจหน้าที่นี้เทศมากกว่าอาจารย์ใหญ่ อายุ 35-44 ปี อายุ 45-54 ปี และ สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงทดลองทางจิตวิทยาของ โจนส์ และ คอนราก (อ้างถึงใน สุวัชนัน วัฒนวงศ์ 2524 : 32) ที่ศึกษาเรื่องความเจริญและความเสื่อมถอยของ สติปัญญา พบว่า ความเจริญงอกงามของสมองจะเป็นไปอย่างรวดเร็วในช่วงอายุ 16 ปี และจะเจริญเรื่อย ๆ จนกระทั่งอายุ 18-20 ปี หลังจากนั้น ความสามารถทางสมอง จะค่อย ๆ เสื่อมถอยลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งอายุ 50 ปี จะมีความสามารถพอ ๆ กับเมื่อ ตอนที่มีอายุ 16 ปี ทั้งนี้ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี และ 45 ปีขึ้นไป ย่อมมีความ เข้าใจมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ เพราะเป็นช่วงที่มีความเจริญของสติปัญญา ในช่วงแรก และช่วงหลัง มากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างที่ความเจริญทางด้าน สติปัญญา กำลังเสื่อมถอย

3.3 จำแนกตามอายุราชการ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่) ที่มีอายุราชการระหว่าง 16-20 ปี มีความ เข้าใจอยู่ในระดับมาก และมากกว่าผู้บริหารที่มีอายุราชการในช่วงอื่น ๆ ซึ่งมีความ เข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยนี้มีความขัดแย้งกับงานวิจัยของ อุทัย สร้อยสุข (2518 : ข) ที่พบว่า อาจารย์ใหญ่ที่ทำหน้าที่บริหารโรงเรียนมาแล้ว 31 ปีขึ้นไป มีความเข้าใจหน้าที่นี้เทศการศึกษามากกว่าอาจารย์ใหญ่ที่มีเวลาบริหารโรงเรียน ระหว่าง

11-15 ปี, 0-5 ปี, 6-10 ปี, 21-25 ปี และ 26-30 ปี ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่า งานวิจัยนี้ที่มีอายุราชการมากที่สุดย่อมเข้าใจมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยที่พบนี้ ยากแก่การที่จะวิเคราะห์ และสรุปให้แน่ชัดลงไปได้

3.4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่) ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทมีความเข้าใจมากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อู๋ฮย็ย สรอยสุช (2518 : ข) ที่พบว่า อาจารย์ใหญ่วุฒิปริญญาโทมีความเข้าใจหน้าที่นี้เทศการศึกษา มากกว่าอาจารย์ใหญ่ที่มีวุฒิปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี และจากผลการวิจัยของ เรวดี บัญโรทัย (2529 : 218) พบว่าผู้บริหารระดับปริญญาตรีที่ทำอยู่ในโรงเรียนเทศบาลมีความเข้าใจมากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาระดับ พ.ม. และระดับ ป.กศ.สูง ทั้งนี้ จึงสามารถกล่าวได้ว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาสูง จะมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการ ภายในโรงเรียนสูงขึ้นด้วย

4. ความเข้าใจของผู้บริหาร (ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ) ต่อการนิเทศงาน วิชาการภายในโรงเรียน

4.1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการในโรงเรียนทุกขนาดมีความเข้าใจอยู่ในระดับมากด้วยกันทั้งหมด โดยที่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการในโรงเรียนขนาดกลาง มีความเข้าใจสูงกว่าผู้ช่วยในโรงเรียนขนาดอื่น ส่วนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความเข้าใจน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 : 80-81) ที่ว่า ขนาดของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศ การศึกษาแตกต่างกัน และพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความเข้าใจต่อการนิเทศการศึกษามากกว่าผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความพร้อมทางค่านวุฒิ ประสิทธิภาพของครู จำนวนครูพอเพียงกับนักเรียน นอกจากนี้ กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา (2528 : 10) ได้เสนอแนะไว้ว่า การจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรน้อย บุคลากรมีการโยกย้ายบ่อย ๆ การนิเทศงาน วิชาการภายในโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องเป็นแกนกลางในการดำเนินงาน และอาจจะ

ต้องยึดกลุ่มโรงเรียนเป็นหลักในการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน โดยให้ฝ่าย
วิชาการของกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วม และนอกจากนี้ โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่
โดยส่วนมากมักจะตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่ค่อนข้างเจริญ การคมนาคมสะดวก สิ่งดังกล่าวนี้
จึงเป็นเครื่องเอื้ออำนวยให้โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ สามารถปฏิบัติภารกิจนิเทศ
โคตี และสะดวกกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการในโรงเรียน
ขนาดกลางและขนาดใหญ่ จึงมีความเข้าใจมากกว่าผู้ช่วยฝ่ายวิชาการในโรงเรียน
ขนาดเล็ก

4.2 จำแนกตามอายุ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร (ผู้ช่วยฝ่าย
วิชาการ) หากช่วงอายุมีความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยที่ผู้ที่มีอายุ 25-29 ปี
และ 35-39 ปี มีความเข้าใจมากกว่า ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วงอื่น ๆ ซึ่งผลที่พบไม่เป็นไป
ในทางเดียวกันกับผลงานวิจัยของ เรวดี มัญจโรทัย (2529 : 217) ที่ว่า ผู้บริหาร
ที่มีอายุ 41-50 ปี และ 51-60 ปี มีความเข้าใจในระดับมากที่สุดที่พบกลับเป็นกลุ่มที่มี
อายุน้อย มีความเข้าใจมากกว่า ในกรณีนี้เป็นเรื่องที่ยากแก่การที่จะวิเคราะห์ อาจจะ
ต้องศึกษาให้ละเอียดถึงความแตกต่างนี้ จึงจะสามารถวิเคราะห์ได้ถูกต้อง

4.3 จำแนกตามอายุราชการ จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร (ผู้ช่วย
ฝ่ายวิชาการ) ทุกช่วงอายุราชการ มีความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยที่
ผู้ที่มีอายุราชการ ระหว่าง 6-10 ปี และ 1-5 ปี มีความเข้าใจมากกว่าอายุราชการ
21 ปีขึ้นไป และ 11-15 ปี กับ 16-20 ปี ซึ่งเท่ากัน ตามลำดับ จากผลการวิจัย
ครั้งนี้ปรากฏว่า กลุ่มผู้ช่วยฝ่ายวิชาการที่มีอายุราชการน้อย มีความเข้าใจมากกว่ากลุ่ม
ผู้ที่มีอายุราชการมาก ซึ่งต่างจาก ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่และครู ที่ผู้ที่มีอายุราชการ
มากย่อมมีความเข้าใจมากกว่า นั่นคงเป็นเพราะผู้ที่มีอายุราชการ 6-10 ปี มีเพียงคนเดียว
เท่านั้นจึงดูโดดเด่นขึ้นมาต่างจากกลุ่มอื่น อันที่จริงควรจะเป็นกลุ่มที่มีอายุราชการ 21 ปี
ขึ้นไป ที่มีความเข้าใจมากกว่า และยังมีจำนวนมากกว่าทั้งมีความเข้าใจใกล้เคียงกันมาก
และจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุตัย สร้อยสุข (2518 : ช) ที่ว่าผู้บริหารที่มีอายุราชการ
31 ปีขึ้นไป จะมีความเข้าใจมากกว่าผู้ที่มีอายุราชการน้อย จึงสามารถกล่าวได้ว่า ผู้มี
อายุราชการมาก ย่อมมีความเข้าใจมากกว่าเพราะมีประสบการณ์มากกว่า

เจริญงอกงามของสหปัญญาทั้งโลกแล้ว

4.4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร (ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ) ทั้งวุฒิระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยที่ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีความเข้าใจมากกว่าระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อู๋หยี สร้อยสุข (2518 : ๒) พบว่า อาจารย์ใหญ่วุฒิปริญญาโท มีความเข้าใจหน้าที่พิเศษการศึกษามากกว่าอาจารย์ใหญ่ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และงานวิจัยของ เรวดี ปัญจโรทัย (2529 : 218) พบว่า ผู้บริหารระดับปริญญาตรี ในโรงเรียนเทศบาล มีความเข้าใจมากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิ พ.ม. และ ป.กศ.สูง ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาสูงจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนสูงขึ้นด้วย

5. ความเข้าใจของครู ต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

5.1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนครูในโรงเรียนขนาดอื่น ๆ มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่และขนาดกลาง ซึ่งผลก็กล่าวนี้ไม่เป็นไปในทางเดียวกันกับงานวิจัยของ รศ.พร สิริกัน (2528 : 177) ที่ว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีความเข้าใจต่อการนิเทศการศึกษามากกว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงานวิจัยดังกล่าวได้ทำก่อนการพัฒนาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ของ กรมสามัญศึกษา (2530 : 18) ที่ว่า กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาระบบบริหารและการพัฒนาการศึกษาปี พ.ศ. 2530 ในข้อ 10 เกี่ยวกับนโยบายในการพัฒนาระบบบริหาร และสนับสนุนไว้ว่า "ปรับปรุงการนิเทศการศึกษา พัฒนา และนำนวัตกรรมกระบวนการนิเทศทางไกล และการนิเทศภายในมาใช้พัฒนาบุคลากรทางคํานการนิเทศรวมทั้งการพัฒนาวิชาการนิเทศให้เกิดประสิทธิภาพ" และสำหรับ ปีงบประมาณ 2530 กลุ่มเป้าหมายของโรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสวนกลาง 29 โรงเรียน ในส่วนภูมิภาค เขตละ 2-3 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 1-2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน ทั้งนี้จัดทำคู่มือการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนให้แก่ผู้บริหารและครู ซึ่งเป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียน เพื่อ

เป็นแนวพอให้สามารถปฏิบัติได้เป็นระบบและถูกต้องทาง น่าจะเป็นด้วยเหตุนี้ที่ไคท์
โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีบุคลากรไม่มากนัก และนักเรียนก็ไม่มากจนเกินไป สามารถ
ศึกษาค้นคว้างานกันไค้ไกลซึกและรวดเร็วกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งมีบุคลากรที่
อยู่ในวัยกำลังมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จึงทำให้มีความเข้าใจมากกว่าครูใน
โรงเรียนขนาดใหญ่ และครูในโรงเรียนขนาดกลาง

5.2 จำแนกตามอายุ จากผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีอายุ 20-24 ปี
25-29 ปี และ 30-34 ปี มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนครูที่มี
อายุ 35-39 ปี, 45 ปีขึ้นไป และ 40-44 ปี มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง
ตามลำดับ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอายุสูง มีความเข้าใจต่ำกว่ากลุ่มที่มีอายุน้อย ซึ่งน่าจะ
สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อูห์ย สร้อยสุข (2518 : ข) พบว่า ครูที่มีอายุ
ระหว่าง 25-34 ปี มีความเข้าใจหน้าที่การนิเทศมากกว่าครูที่มีอายุ 35-44 ปี และ
สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงทดลองของ โจนส์ และ คอนราท (อ้างถึงใน สุวัฒน์
วัฒนวงศ์, 2524 : 32) ที่ศึกษาเรื่องความเจริญและความเสื่อมถอยของสติปัญญา
พบว่า ความเจริญงอกงามของสมอง จะเป็นไปอย่างรวดเร็วในช่วง 16-20 ปี
หลังจากนั้นจะค่อย ๆ เสื่อมถอย จนกระทั่งมีอายุ 50 ปี จึงจะมีความสามารถพอ ๆ
กับอายุ 16 ปี อีกครั้ง ดังนั้น ผู้ที่มีอายุ 20-24 ปี จึงมีความเข้าใจมากกว่าคนอื่น
ลงไปตามลำดับทั้งโลกแล้ว

5.3 จำแนกตามอายุราชการ จากผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีอายุราชการ
ระหว่าง 6-10 ปี มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนครูที่มีช่วงอายุราชการ 21 ปี
ขึ้นไป, 11-15 ปี และ 16-20 ปี มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ
คล้ายกันในระดับประถมศึกษาซึ่ง เรวกี บัญจโรทัย (2529 : 212) พบว่า ครูที่มีอายุ
ราชการ 6-10 ปี, 11-15 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความเข้าใจการนิเทศการศึกษา
อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าครูที่มีอายุราชการระหว่าง 6-10 ปี
มีความเข้าใจมากกว่าผู้ที่มีอายุราชการในช่วงอื่น ๆ ซึ่งครูที่มีอายุราชการ 6-10 ปี
จะมีอายุอยู่ประมาณ 30 ปี จะมากหรือน้อยกว่าไม่มากนัก จะเป็นช่วงที่ความเจริญของ
สมองเจริญที่สุด และเสื่อมถอยน้อยที่สุด จึงทำให้ผู้ที่มีอายุราชการช่วงนี้มีความเข้าใจ
มากกว่าผู้ที่มีอายุราชการช่วงอื่น ๆ

5.4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา จากผลของการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาตรี มีความเข้าใจต่อการนิเทศงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยที่ครูที่มีวุฒิปริญญาโท มีความเข้าใจมากกว่า ส่วนครูที่มีวุฒิการศึกษาค่ากว่าระดับปริญญาตรีมีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวดี บัญจโรทัย (2529 : 218) พบว่า ครูระดับปริญญาตรีมีความเข้าใจมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับ พ.ม. และ ป.กศ.สูง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย สร้อยสุข (2518 : ข) พบว่า ครูที่มีวุฒิปริญญาโทมีความเข้าใจมากกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรี ดังนั้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงขึ้นย่อมมีความเข้าใจการนิเทศงานวิชาการสูงขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาภายใต้โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ของกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเข้าใจต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ผู้บริหารมีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ส่วนครูมีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ครูซึ่งเป็นตัวจักรและแรงสนับสนุนที่ดี ยังมีความเข้าใจต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนไม่เพียงพอ ดังนั้น สมควรอย่างยิ่งที่กรมสามัญศึกษา จะต้องช่วยเหลือ สนับสนุน ทั้งทางด้านการ จัดอบรม สัมมนา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ แก่ครูทั้งกล่าว และสิ่งสำคัญที่สุดก็คือ การสร้างขวัญและกำลังใจ ทั้งการสนับสนุนจากผู้บริหารในทุกระดับ ถ้าสามารถปฏิบัติได้ดังนี้ คาดว่าการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนจะคงพัฒนาก้าวหน้าเป็นไปตามที่คาดหวังอย่างแน่นอน

2. ในกลุ่มผู้บริหาร อันประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่ และผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ นั้น ถ้าพิจารณาความเข้าใจโดยแยกกัน พบว่า ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ มีความเข้าใจมากกว่า ผู้อำนวยการ/อาจารย์ใหญ่/ครูใหญ่ ในทุกด้าน นั้น แสดงให้เห็นว่าตัวจักรที่สำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา อันจะเป็นตัวผลักดันให้การนิเทศงานวิชาการเจริญรุดหน้าคงตามวัตถุประสงค์ มีคุณภาพอยู่แล้ว หากได้รับการสนับสนุน

จากผู้บังคับบัญชาทุกระดับ ทั้งนี้การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการแล้ว จะทำให้พลังผลักดันสูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมี การสัมมนา กันระหว่างผู้ช่วยฝ่ายวิชาการในระดับประเทศ เพื่อให้มีแนวทางเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ย่อมเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

3. แมว่าผู้บริหารจะมีความเข้าใจมากกว่าครูเกือบทุกท่าน ยกเว้นท่านเดียวคือแนวทางในการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ซึ่งในระยะยาวควรจะได้วิจัยเรื่องนี้ให้ครอบคลุมองแท่นชัด แต่ในระยะสั้นกรมสามัญศึกษาควรต้องเพิ่มความรู้ในคานคังกล่าวให้แก่ผู้บริหารได้มีความเข้าใจมากขึ้น

4. ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความเข้าใจต่ำกว่าผู้ช่วยฝ่ายวิชาการในทุกขนาดของโรงเรียน จึงสมควรอย่างยิ่งที่กรมสามัญศึกษาจะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีโอกาสได้อบรม สัมมนา เกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนทั้งให้ขวัญและกำลังใจแก่บุคคลดังกล่าวด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาภายใต้โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน มีความเข้าใจต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ควรที่จะมีการวิจัยถึง ประสิทธิภาพการจัดการนิเทศงานวิชาการภายใต้โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความเข้าใจต่อการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษาภายใต้โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน กับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เขตกการศึกษาขยายผล

3. ควรมีการวิจัยถึงความเข้าใจของหัวหน้าหมวดวิชา ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก ต่อการนิเทศงานวิชาการภายใต้โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและควรวิจัยถึงความเข้าใจของผู้บริหารในคานแนวทางในการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนในเรื่องและพื้นที่ดังกล่าวด้วย